

جمهوری اسلامی ایران

وزارت صنعت، معدن و تجارت

بسم تعالیٰ

قائم مقام وزیر روابط بازار کالا

جناب آقای کمیجانی

قائم مقام محترم بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

موضوع: رابطه قوانین و مقررات فعالیت در زمینه صدور گواهی الکترونیکی با مصوبه مرکز ملی فضای مجازی در زمینه تامین شناسه؛ رفع سوءبرداشت‌ها و تفاسیر نامنطبق و ضرورت اخذ مجوز فعالیت از شورای سیاست‌گذاری گواهی الکترونیکی کشور توسط آن بانک

با سلام،

احتراماً، عطف به نامه شماره ۱۳۹۹/۰۹/۲۶ مورخ ۹۹/۱۰۵۷۸۰ رئیس محترم مرکز ملی فضای مجازی مبنی بر ابلاغ مصوبه کمیسیون امنیت فضای مجازی مرکز مذکور (مصطفی جلسه مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۰) با توجه به برخی سوءبرداشت‌ها و تفاسیر نامنطبق از مصوبه مذکور، و عطف به نامه شماره ۹۹/۱۹۴۸۱۴ مورخ ۱۳۹۹/۰۶/۲۴ معاون محترم فناوری‌های نوین آن بانک به بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی که متأثر از برداشت‌ها و تفاسیر مذکور است به استحضار می‌رساند:

۱. موضوع مصوبه صدرالذکر، نگاشت نهادی تامین‌کنندگان شناسه هويت معتبر (Identity Provider; IdP) است و اساساً مصوبه مذکور درخصوص مراکز صدور گواهی الکترونیکی (Certification Authority; CA) فارغ از نوع مرکز (ریشه یا میانی) مسکوت است. استحضار دارید تامین‌کننده شناسه (IdP)، لزوماً مرکز صدور گواهی (CA) نبوده و بلکه یک مرکز صدور گواهی می‌تواند از خدمات پایه یک تامین‌کننده شناسه مانند سازمان ثبت احوال کشور (تامین‌کننده شناسه اتباع داخلی حقیقی)، وزارت کشور (تامین‌کننده شناسه اتباع خارجی)، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور (تامین‌کننده شناوه اشخاص حقوقی) و شرکت ملی پست ج.ا.ا. (تامین‌کننده شناسه مکان) به منظور صدور گواهی الکترونیکی استفاده نماید. لذا یک تامین‌کننده شناسه بدو، یک مرکز صدور گواهی نبوده و به منظور راهاندازی مرکز صدور گواهی بایستی نسبت به اخذ مجوز فعالیت طبق قوانین و مقررات مربوط اقدام نماید.

۲. دامنه فعالیت مراکز صدور گواهی الکترونیکی محدود به صدور گواهی هويت نبوده و احراز هويت تنها یکی از کاربردهای گواهی الکترونیکی می‌باشد و یک مرکز صدور گواهی، برای سایر کاربردها از قبیل امضای الکترونیکی، پست الکترونیکی امن، محروم‌نگی، امضای کد نرم‌افزار و SSL نیز گواهی صادر می‌کند که به طور کامل از دایره مصوبه صدرالذکر خارج است.

۳. در مصوبه صدرالذکر، چند نهاد دیگر از جمله وزارت کشور، سازمان ثبت احوال کشور، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، و وزارت صنعت، معدن و تجارت، به عنوان تامین‌کننده شناسه هویت‌های مختلف معین شده‌اند و هیچ اشاره‌ای به مرکز صدور گواهی الکترونیکی فارغ از ریشه و یا میانی بودن آن برای هیچ یک از نهادهای مذکور نشده است و نامنطبق بودن تفسیر معاون محترم آن بانک زمانی بیش از پیش واضح می‌شود که هر یک از نهادهای مذکور چنان تفسیر نموده و نسبت به راهاندازی مرکز صدور گواهی آن هم از نوع ریشه اقدام نمایند. آنگاه، این موضوع برای وزارت متبع نیز مطرح خواهد بود چرا که مرکز ریشه موجود، مرکز ریشه وزارت صمت نبوده و بلکه مرکز ریشه کشور مستقر در وزارت صمت است و در حال حاضر، خود وزارت صمت نیز نسبت به اخذ مجوز و راهاندازی مرکز میانی اقدام نموده و ذیل مرکز ریشه کشور فعالیت می‌نماید. خودشکنی این تفسیر در نظام گواهی الکترونیکی در مقایسه با نظام بانکی در این حد است که هر یک از بخش‌های کشور که دارای درجه‌اتی از منابع مالی کشور است اعم از وزارت نفت، سازمان برنامه و بودجه، وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت راه و شهرسازی، وزارت نیرو، وزارت ارتباطات و فناوری اطاعات و ... راساً بدون اخذ مجوز، نسبت به تاسیس بانک آن هم از نوع بانک مرکزی اقدام نمایند.

۴. مرکز ملی فضای مجازی به عنوان مرکز ملی و فرابخشی شانی فراتر از صدور مجوز در یک بخش خاص داشته و همواره بر اختیارات و مسئولیت‌های متولیان و تنظیم‌گران بخشی تاکید نموده و به تقویت نظام و معماری مدیریت بخش‌های مختلف کشور اهتمام داشته است. لذا تنها مرجع اعطای مجوز مرکز صدور گواهی الکترونیکی اعم از ریشه و یا میانی به متقاضیان، بر اساس قانون تجارت الکترونیکی مصوب سال ۱۳۸۲ و آیین‌نامه اجرایی ماده (۳۲) قانون مذکور، شورای سیاستگذاری گواهی الکترونیکی کشور می‌باشد، لذا هرگونه فعالیت توسط هر نهاد از جمله آن بانک و شرکت‌های تابعه مبنی بر راهاندازی مرکز صدور گواهی الکترونیکی نیازمند اخذ مجوز از شورای مذکور می‌باشد و انجام فعالیت در حوزه گواهی الکترونیکی بدون اخذ مجوز شورا و صرفاً با استناد به مصوبه صدرالذکر مرکز ملی فضای مجازی (که موضوع آن نیز اساساً تامین‌کننده شناسه است و نه مرکز صدور گواهی) فاقد وجاهت قانونی است.

این در حالی است که شرکت خدمات انفورماتیک طی نامه شماره ISC/۸۱/۹۹/۱۶۸ مورخ ۱۳۹۹/۰۸/۱۲ و عطف به نامه معاون محترم آن بانک، راساً شرکت خدمات انفورماتیک را به عنوان مجری طرح و

ارائه‌دهنده مجاز خدمات گواهی الکترونیکی معرفی نموده‌اند در صورتی که این امر در اختیار نهاد مجوزدهنده (شورای سیاست‌گذاری) است. شایان ذکر است که آن بانک نیز یکی از اعضای ۱۸ گانه شورای سیاست‌گذاری گواهی الکترونیکی کشور است و شورای فراقوهه‌ای مذکور مشتمل از نمایندگانی از دولت (اعم از وزارتتخانه‌ها و سازمان‌ها، مرکز افتخاری ریاست جمهوری، شورای اجرایی فناوری اطلاعات و ...)، قوه قضائیه (سازمان ثبت اسناد و املاک کشور) و بخش خصوصی (سازمان نظام صنفی رایانه‌ای، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی) است. همچنین، اگرچه مساله مهم دیگری مبنی بر انحصاری بودن ارائه خدمات گواهی الکترونیکی توسط شرکت خدمات انفورماتیک در نامه آن شرکت به صراحة ذکر شده است لیکن با توجه به اینکه در وهله اول، مساله مهم‌تر، مجوز نداشتن شرکت مذکور است فعلاً از طرح مساله انحصار صرف نظر می‌گردد که البته هم مورد اعتراض بخش خصوصی فعال در این حوزه قرار گرفته و هم بر خلاف سیاست‌های کشور و شورا مبنی بر ارتقاء رقابت در محیط کسب و کار است.

۵. انجام امضای الکترونیکی در عملیات بانکی با بکارگیری زیرساخت کلید عمومی بانکی، که در حال حاضر توسط آن بانک به استناد مصوبه فوق الذکر صورت می‌گیرد و به عنوان بارزترین نمونه آن می‌توان به امضای الکترونیکی ذیحسابان اشاره کرد که از سوی آن بانک جهت استفاده در سامانه حواله الکترونیکی الزام شده است، با توجه به اینکه تا کنون مجوزی از شورای سیاست‌گذاری دریافت نکرده، فقد اعتبار و وجاهت قانونی بوده و اسناد امضا شده با گواهی‌های فوق بر اساس قوانین و مقررات مربوط قابل استناد در ادارات دولتی و محاکم قضایی نمی‌باشد. در زمینه اهمیت رعایت مقررات مربوط به منظور اعتباربخشی به گواهی‌های الکترونیکی صادره، نظر آن مقام محترم را به بند (ج) ماده (۶۷) قانون برنامه ششم توسعه کشور جلب می‌نماید مبنی بر اینکه «ج- به منظور توسعه دولت الکترونیک و عرضه خدمات الکترونیکی و نیز توسعه و استقرار خزانه‌داری الکترونیکی و اصالت بخشیدن به اسناد الکترونیکی از جمله اسناد مالی و حذف اسناد کاغذی در هر موردی که به موجب قانون، تنظیم اوراق یا اسناد، صدور یا اعطای مجوز، اخطار و ابلاغ، مبادله وجه، استعلام و مانند آن ضروری باشد، انجام الکترونیکی آن بارعایت مفاد قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۲/۱۰/۱۷ معتبر بوده و کفايت می‌نماید.»

جمهوری اسلامی ایران

وزارت صنعت، معدن و تجارت

تاریخ: ۱۴۰۰/۳/۲۲

شماره: ۶۰۰/۸۴۴۳۹

پیوست:

۶. در حال حاضر (طی سال‌های ۱۳۸۶ تا کنون)، هفت مرکز میانی مجوز فعالیت خود را با طی مراحل قانونی اخذ نموده‌اند و دامنه فعالیت آن‌ها در مجوز صارده توسط شورا تعیین شده و فعالیت در دامنه مجوز حق قانونی آن‌هاست، لیکن معاون محترم آن بانک طی نامه صدر الاشاره و شرکت خدمات انفورماتیک طی نامه اخیر الذکر، برای فعالیت مراکز قانونی مذکور و پذیرش گواهی‌های صادره توسط آن‌ها ایجاد محدودیت و ممانعت نموده و شرکت خدمات انفورماتیک را تنها مرجع معتبر و مورد تایید و سایر مراکز صدور گواهی الکترونیکی را فاقد تاییدیه و مجوز دانسته‌اند این در حالی است که اولاً به صورت برعکس، شرکت خدمات انفورماتیک فاقد مجوز قانونی از شورا و هفت مرکز دیگر دارای مجوز قانونی هستند و ثانیاً اجازه و اختیار تعیین مراکز مجاز و دامنه فعالیت آن‌ها صرفاً در اختیار نهاد مجوزدهنده (شورای سیاست‌گذاری) است و اعمال این محدودیت توسط معاون محترم آن بانک و شرکت مذکور بر خلاف قانون و مصوبات شورا بوده و مورد اعتراض فعالان این حوزه نیز قرار گرفته است.

۷. دریافت مبلغ تعرفه صدور گواهی الکترونیکی توسط شرکت خدمات انفورماتیک که به صورت غیررسمی (اسناد پیوست) اعلام شده است مبنای قانونی نداشته و در حالی است که با توجه به تعیین تعرفه نرخ ریالی صدور گواهی در مصوبه شماره ۲۵۸۸۹۷/۲۵۰۳۶ ت ۴۶۰ ک مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۱۶ کمیسیون موضوع اصل (۱۳۸) قانون اساسی و در نظر گرفتن سهم ۴۰ درصدی برای مرکز ریشه و ۳۵ درصدی برای مراکز میانی در مصوبه شماره ۸۹۷۱۲ ت ۴۶۸۴۹ ک مورخ ۱۳۹۰/۰۵/۱ کمیسیون مذکور، چنانچه آن بانک، طبق قوانین و مقررات مراحل اخذ مجوز از شورا را طی می‌نمود تا کنون درآمد قابل توجهی از محل صدور گواهی الکترونیکی به خزانه کشور واریز می‌شد، لیکن آن بانک و شرکت‌های تابعه تاکنون نسبت به پرداخت سهم مذکور اقدام نکرده‌اند که دولت را از درآمدهای قانونی خود از محل صدور گواهی محروم نموده است.

به طور خلاصه، گواهی یا تصدیق الکترونیکی، یک حوزه کسب‌وکاری تعریف‌شده و مشخص است که مانند حوزه‌های کسب‌وکاری دیگر از جمله بیمه‌گری، حمل و نقل، بانکداری، صرافی، تولید صنعتی، کشاورزی، پزشکی و ... دارای قوانین و مقررات، لایه‌های سیاست‌گذاری^۱، تنظیم‌گری^۲ و اجرایی^۳ و مشتریان و بازار مخصوص به خود می‌باشد و نظام مجوزدهی و تعرفه‌گذاری آن نیز منبعث از قانون تجارت الکترونیکی به تصویب هیئت محترم وزیران رسیده است. طبق تصویر صفحه بعد،

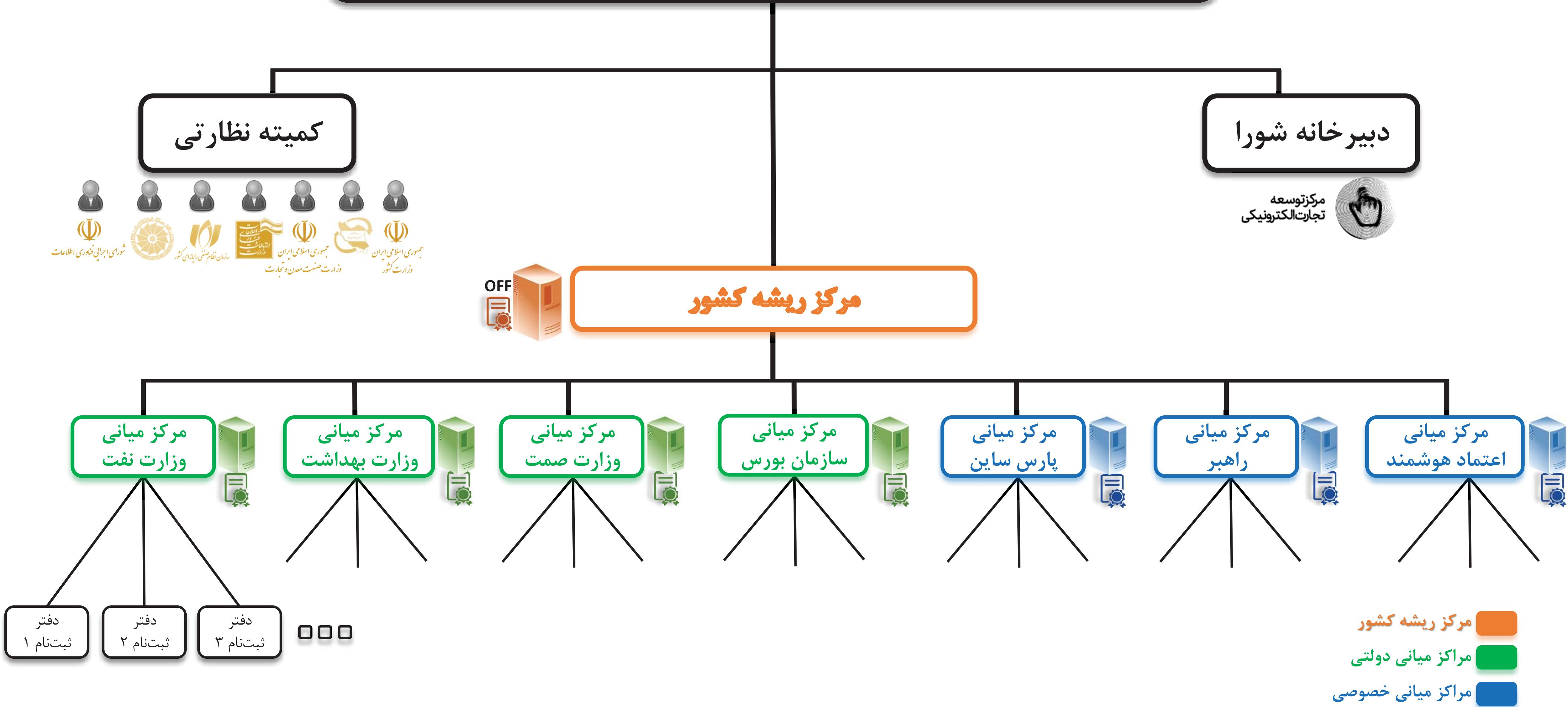
^۱ Policy Making^۲ Regulation^۳ Operation

کارخانی

১০....। আঁকড়ে কাঁকড়ে

پوستہ

شورای سیاست‌گذاری گواهی الکترونیکی کشور

جمهوری اسلامی ایران

وزارت صنعت، معدن و تجارت

تاریخ: ۱۴۰۰/۰۳/۲۲

شماره: ۶۰۰/۶۴۳۳۹

پیوست:

- (۱) شورای سیاست‌گذاری گواهی الکترونیکی کشور به عنوان نهاد سیاست‌گذار و ناظر کلان در راس هرم،
- (۲) مرکز ریشه کشور به عنوان نقطه اعتماد ملی، یکپارچه و هماهنگ‌کننده در بدن اجرایی هرم، و
- (۳) مراکز میانی (در حال حاضر مشتمل بر چهار مرکز میانی دولتی؛ مرکز میانی وزارت نفت، مرکز میانی وزارت صنعت، معدن و تجارت، مرکز میانی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و مرکز میانی وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان بورس) و سه مرکز میانی خصوصی) به عنوان اپراتورها و ارائه‌دهندگان خدمات در بدن اجرایی هرم در این حوزه فعالیت می‌نمایند.

سند سیاست‌های گواهی الکترونیکی کشور، شیوه‌نامه اخذ مجوز و راهاندازی مراکز میانی و همچنین نحوه نظارت شورا بر مرکز ریشه و نظارت مرکز ریشه بر مراکز میانی به تصویب شورای سیاست‌گذاری و تعرفه صدور انواع گواهی الکترونیکی نیز (طبق پیوست) به تصویب هیئت محترم وزیران رسیده است. جناب‌الله به عنوان مدیر مجدد و خبره اندیشمند نظام پولی و بانکی کشور، تشابه و سازگاری منطقی معماري نظام گواهی الکترونیکی با نظام بانکی را که در جدول زیر آمده، در می‌یابید.

نظام بانکداری	نظام گواهی الکترونیکی
شورای پول و اعتبار	شورای سیاست‌گذاری گواهی الکترونیکی کشور
بانک مرکزی ج.ا.ا.	مرکز ریشه کشور
بانک‌های عامل و موسسات مالی و اعتباری	مراکز میانی صدور گواهی الکترونیکی

بدیهی است در نظام بانکداری نیز چنانچه نهادی (حتی نهادهای ذیل مقام معظم رهبری^(منظمه العالی) نهادهای نظامی و ...) قصد فعالیت در حوزه بانکی را داشته باشند باستی پس از اخذ مجوزهای لازم به عنوان بانک عامل و ذیل بانک مرکزی فعالیت نمایند و هرگز مجوز راهاندازی بانک مرکزی دوم در کشور داده نخواهد شد تا معماري نظام بانکی که متضمن پایداری، قابلیت اطمینان و کیفیت آن است رعایت و محافظت گردد.

مزید استحضار، مرکز توسعه تجارت الکترونیکی این وزارت‌خانه (مرکز تنا) به عنوان دبیرخانه شورای سیاست‌گذاری گواهی الکترونیکی کشور، مطالب فوق را با بازیگران این عرصه خصوصاً همکاران محترم آن بانک مطرح نموده و در نهایت پس از یک سال و نیم تلاش در مسیر همفربری، همدلی و همکاری مجبور به انکاس مکتوب مفاد فوق محضر جناب‌الله شده است. همچنین مرکز تنا پیش از این بر اجرای صحیح مقررات و رعایت معماري قانونی درخصوص حواله الکترونیکی خزانه تاکید نموده بود که البته کارساز نبوده و متاسفانه عدم توجه به تذکرات مرکز مذکور، منجر به دوباره کاری و وضعیت بسیار نامطلوب شده است به گونه‌ای که در حال حاضر، حدود ۱۶ هزار رئیس و ذیحساب دستگاه‌ها

بسم الله الرحمن الرحيم

فائزه تمام وزیر راه و امور بازار کافی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت صنعت، معدن و تجارت

تاریخ: ۱۴۰۰/۳/۲۲

شماره: ۶۰۰/۸۴۳۰۳۹

پوست:

دو توکن سخت‌افزاری و دو گواهی الکترونیکی موازی دارند که یک مورد از سال‌ها پیش ذیل مرکز ریشه کشور صادر شده (و در سامانه‌های مختلف کشور از جمله سامانه تدارکات الکترونیکی دولت بکار گرفته می‌شده است) و دیگری اخیراً توسط آن بانک به منظور استفاده در حواله الکترونیکی خزانه صادر شده است که ذیل مرکز ریشه کشور نبوده و فاقد مجوز قانونی است. لذا متاسفانه الان شاهد این موضوع هستیم که روسا و ذی‌حسابان دستگاه‌ها برای یک سامانه بایستی یک توکن را همراه داشته و استفاده نمایند و اگر بخواهند وارد سامانه دیگر شوند بایستی توکن دیگری را همراه داشته و استفاده نمایند که چنانچه همکاران محترم آن بانک مسیر قانونی را طی می‌نمودند شاهد این وضعیت نامطلوب نمی‌بودیم (مکاتبات به پیوست).

به هر تقدیر، مرکز تنا از مدت‌ها پیش، سه راهبرد قابل تعریف زیر برای حل این مساله را که از یک سو رفع دغدغه‌های آن بانک بوده و از سوی دیگر با قوانین و مقررات و معماری این حوزه کسب‌وکاری سازگار است مطرح و با همکاران محترم آن بانک به گفتگو گذاشته است.

راهبرد ۱: بانک مرکزی از مراکز میانی موجود، خدمات گواهی الکترونیکی را دریافت نماید همانطور

که خدمات بیمه‌گری، اعتبارسنجی و ... را که ماموریت و کسب‌وکار اصلی آن بانک نیست

از نظام تخصصی مربوطه دریافت می‌نماید، مانند وزارت راه و شهرسازی (در صدور اسناد حمل و نقل

با امضای الکترونیکی صادره توسط مراکز میانی موجود) و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

(در صدور مدارک تحصیلی با امضای الکترونیکی صادره توسط مراکز میانی موجود). این

راهبرد موجب چابکی بانک مرکزی و افزایش بهره‌وری و تمرکز انرژی و منابع آن بانک

بر مسئولیت‌های اصلی و خطیر در حوزه نظام ارزی (اعم از تامین ارز واردات و بازگشت

ارز صادرات، نرخ ارز، شفافیت صرافی‌ها)، نظام ریالی، نظارت بر بانک‌ها و تعهدات آن‌ها،

رمزارزها، رمزپول ملی، بازار غیرمتشكل پولی، تسهیلات بانکی، حفظ ارزش پول ملی،

الکترونیکی کردن خدمات اصلی بانکی از جمله ضمانتنامه، سفته، چک و ... خواهد شد.

راهبرد ۲: بانک مرکزی، شرکت خدمات انفورماتیک را جهت اخذ مجوز مرکز میانی به شورای سیاست‌گذاری

معرفی نماید مانند وزارت امور اقتصادی و دارایی که سازمان بورس و اوراق بهادار را

معرفی نمود.

راهبرد ۳: بانک مرکزی، نسبت به اخذ مجوز مرکز میانی به نام خود اقدام و با استفاده از ظرفیت

کارمندان خود و یا شرکت‌های تابعه ارائه خدمت نماید، مانند وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی،

وزارت نفت و وزارت صنعت، معدن و تجارت که مجوز مرکز میانی به نام خود گرفته و ارائه خدمات را

به ترتیب به سازمان نظام پزشکی کشور، شرکت ملی نفت و مرکز توسعه تجارت الکترونیکی

سپرده است.

بسم تعالیٰ

قائم مقام وزیر راهبرد امور بازارگانی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت صنعت، معدن و تجارت

تاریخ: ۱۴۰۰/۳/۲۲

شماره: ۶۰۱۸۴۳۳۹

پیوست:

علی‌رغم پیشنهاد راهکار موثر برای اجرای راهبرد سوم که مبنای عمل وزارت‌خانه‌های نفت، بهداشت و صمت نیز می‌باشد، مبنی بر اینکه بانک مرکزی نسبت به اخذ مجوز از شورای سیاست‌گذاری به عنوان **یک مرکز میانی با اختیارات ویژه و فراتر از سایر مراکز میانی** (۱- اختیار تدوین سند سیاست‌های گواهی الکترونیکی (CP) مختص حوزه بانکی و ۲- اختیار اعطای مجوز مرکز میانی تابعه به بانک‌های عامل ذیل خود بدون نیاز به طی مراحل تصویب در شورا) اقدام نماید، متاسفانه همکاران محترم آن بانک با سوء‌برداشت از مصوبه مرکز ملی فضای مجازی، مغایر با معماری نظام گواهی الکترونیکی کشور و بر خلاف بند دوم مصوبه شورای عالی فناوری اطلاعات به شماره ۱/۳۶۵۰۵ ۱۳۹۴/۰۵/۱۰ (به پیوست) عمل نموده که جزئیات آن در بندھای فوق الذکر تشریح گردید. شایان ذکر است رویه آن بانک علاوه بر مغایرت قانونی، قطعاً منجر به مشکلات اجرایی، هزینه مجدد، سردرگمی و نارضایتی کاربران همانند امضای روسا و ذی‌حسابان خواهد شد.

لذا در پایان، ضمن تشکر از همکاران محترم آن بانک و اعلام مراتب رضایت مرکز تماز همکاری معاون محترم فناوری‌های نوین آن بانک در محورهای کاری مشترک دیگر، با عنایت به اهمیت و فوریت موضوع و معضلات و مشکلات معنونه، پیشنهاد می‌گردد به منظور بررسی ابعاد مختلف موضوع، سه راهبرد و راهکار پیشنهادی مذکور جلسه مشترکی با حضور جنابعالی و اینجانب برگزار و برای حل مساله به نفع کل کشور تدبیر مناسب اتخاذ گردد.

محمدصادق مفتح

- رونوشت:
- جناب آقای مهندس رزم حسینی، مقام عالی وزارت و رییس شورای سیاست‌گذاری گواهی الکترونیکی کشور برای استحضار
 - جناب آقای دکتر محمد نهاوندیان، معاون محترم اقتصادی رییس جمهور برای استحضار
 - جناب آقای دکتر محمدباقر نوبخت، معاون محترم رییس جمهور و رییس سازمان برنامه و بودجه کشور برای استحضار
 - جناب آقای دکتر فرهاد دزپسند، وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی برای استحضار
 - جناب آقای مهندس محمدجواد آذری جهرمی، وزیر محترم ارتباطات و فناوری اطلاعات برای استحضار
 - جناب آقای مهندس فیروزآبادی، دبیر محترم شواری عالی و رییس مرکز ملی فضای مجازی برای استحضار
 - جناب آقای دکتر باقری اصل، دبیر محترم شورای اجرایی فناوری اطلاعات برای استحضار
 - جناب آقای مهندس جهانگرد، نماینده ویژه محترم دفتر رییس جمهور در امور دولت الکترونیک برای استحضار
 - جناب آقای مهندس عبداللهی، رییس محترم مرکز فناوری اطلاعات و اقتصاد هوشمند وزارت امور اقتصادی و دارایی برای استحضار
 - جناب آقای دکتر رهبری، رییس محترم مرکز توسعه تجارت الکترونیکی برای اطلاع و اقدام مقتضی
 - مرکز صدور گواهی الکترونیکی میانی وزارت صنعت، معدن و تجارت برای اطلاع و اقدام مقتضی
 - مرکز صدور گواهی الکترونیکی میانی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای اطلاع و اقدام مقتضی
 - مرکز صدور گواهی الکترونیکی میانی وزارت نفت برای اطلاع و اقدام مقتضی
 - مرکز صدور گواهی الکترونیکی میانی سازمان بورس و اوراق بهادار برای اطلاع و اقدام مقتضی
 - مرکز صدور گواهی الکترونیکی میانی خصوصی پارس ساین برای اطلاع و اقدام مقتضی
 - مرکز صدور گواهی الکترونیکی میانی خصوصی راهبر برای اطلاع و اقدام مقتضی
 - مرکز صدور گواهی الکترونیکی میانی خصوصی اعتماد هوشمند برای اطلاع و اقدام مقتضی
 - دفتر قائم مقام وزیر در امور بازرگانی